

POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE

Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności

Oddział im. Kazimierza Janczykowskiego

W CHELMIE

1910 — 1985 *

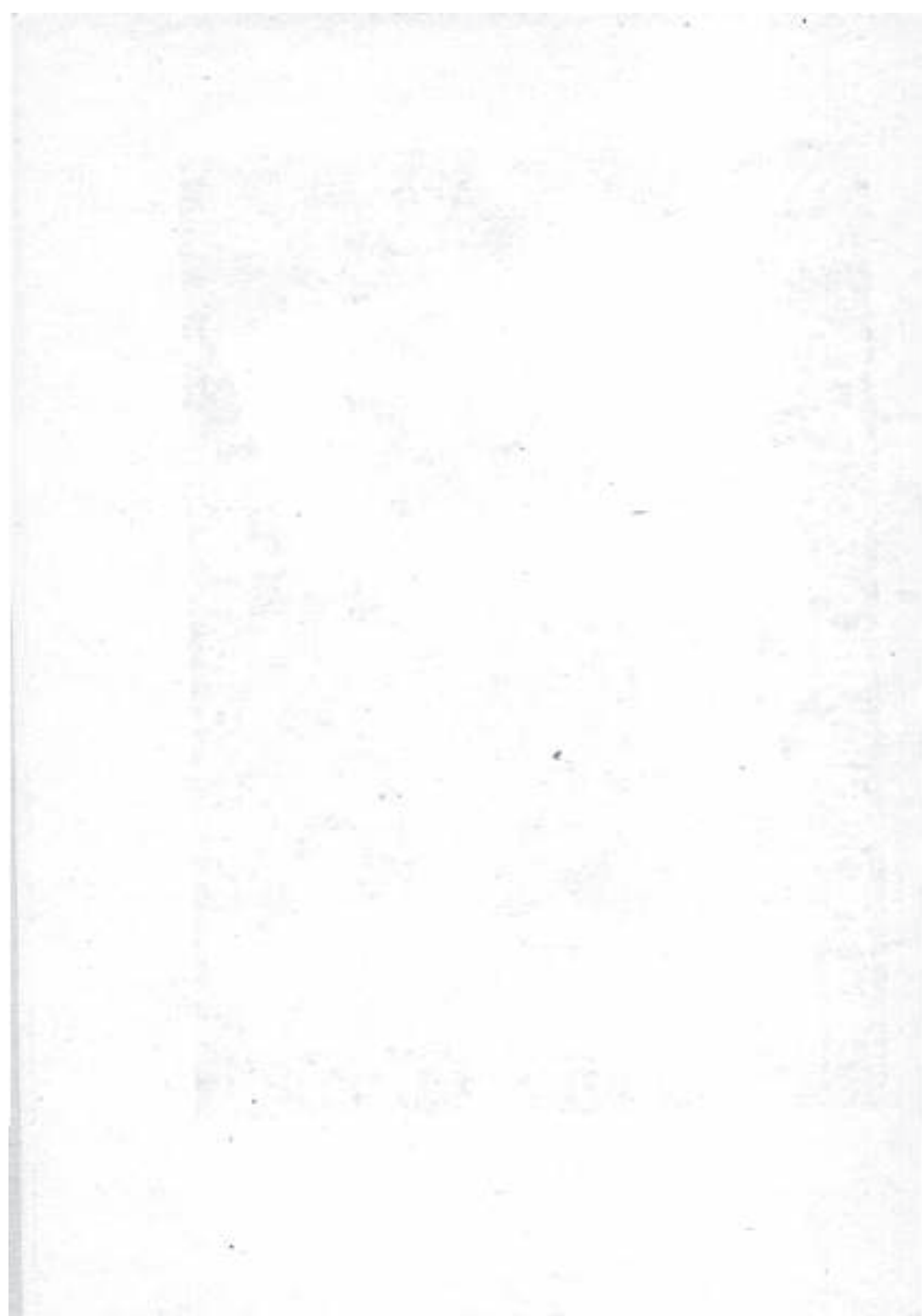
JEDNODNIÓWKA ZO PTTK
IM. K. JANCZYKOWSKIEGO
W CHELMIE

Dr Edward Luczkowski

1910-28 IV-1985

PAGORY

Siedziba Oddziału PTTK
w Chełmie do 29.11.1965 r.

Rys. Marek Popielnicki

Sztandar Oddziału PTTK inż. Kazimierza Janczykowskiego
ufundowany przez Zarząd Wojewódzki PTTK w Chełmie
z okazji 70-lecia chełmskiego krajoznawstwa.

Rys. Marek Popielnicki

KOLEŻANKI I KOLEDZY !

Niasto nasza na spore tradycje, w zakresie publikacji okolicznościowych "JEDNOŚCIŃKI", Skromne wydawnictwo, które oddajemy dziś w Wasze ręce nie będzie w tej sytuacji precedensem - jest natomiast pierwowzorem, które nawiązuje do dorobku Towarzystwa na gruncie chełmskim. Inicjatywa nasza na wiec w pewnej mierze charakter prekursorski, co wpływać musi na niedoskonałość niniejszego przedsięwzięcia. Zespół autorski nie na arenę przygotowania edytorskiego, ani też praktyki w tym względzie. Zrodziła go "ad hoc" potrzeba ważkiej chwili. Nie dysponujemy też poważniejszymi możliwościami technicznymi, co rzutować musi na walory estetyczne wydawnictwa. Poroz, dobór i układ publikowanych tu materiałów oraz ich zawartość merytoryczna też - ocenicie najlepiej sami

Mijający rok jest dla nas rokiem podwójnego jubileuszu - ważnego dla regionu i istotnego w skali kraju. 75 lat temu powstał w Chełmie Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego okręgowego wówczas przez zaborców nianem "Ministerstwa Polakości", którego spadkobiercą i kontynuatorem jest Oddział PTTK im. Kazimierza Wenczykowskiego - organizacji utworzonej przed 35 laty, mającej dziś status Stowarzyszenia Wyższej Użyteczności. Blizsza nam rocznica Oddziałowa zorganizowanego ruchu turystyczno - krajoznawczego na ziemi chełmskiej jest godną okazją przypomnienia jego historii i tradycji.

Postawiliśmy sobie za cel przedstawienie niektórych aspektów zagadnienia - w ramach ilościowych, możliwych dla tego typu publikacji. Lektura "JednościŃki" wzbudzić może więc poczucie niedostygu informacji. Stwierdzić jednak należy w tym miejscu, że archiwum "zarządu Oddziału PTTK i Regionalnej Pracowni Krajoznawczej ZW PTTK w Chełmie nie zawierają takiej ilości dokumentów, by można w oparciu

o nie, stworzyć w obecnej chwili monografię Oddziału PTK-PTK w CHEŁMIE.

Nieznają ich część ocalili od zapomnienia Kol. Kol. ;
Kazimierz Janczykowski /zm. w 1972 r./, Stanisław Skibiński /zm. w 1980/
i ówczesny Prezes Zarządu Wojewódzkiego PTK - Konstanty Proźgo.
Do pozostałej należy docierać. Niebagatelne byłyby wspomnienia restorów regionalnego krajoznawstwa w formie relacji pisanych, o przekazywanie których usilnie apelujemy.

300 lat temu dokonał żywota Jakub Susza, chełmski biskup unicki, kronikarz, autor dzieła "Phoenix tertiatu redivivus" - prekursorskiego także dla chełmskiego krajoznawstwa.

Obyśmy za jego wstrem, oraz przykładem twórców idei PTK - PTK chcieli i umieli właściwie kontynuować dzieło miłowania tego skrawka Ojczyzny - poprzez wędrowanie - i towarzyszące mu poznawanie.

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Obecna siedziba Oddziału PTK w Chełmie.
rys. Marek Popielnicki

EDWARD LUCZKOWSKI

Doktor medycyny, regionalista chełmski, działacz społeczny, urodził się w Chełmie w 1865 roku. Rodzicem jego mianowali przy ul. Browarnej prowadzącego nieduże gospodarstwo rolne. Po ukończeniu gimnazjum wstąpił w 1886 r. na fakultet medycyny Uniwersytetu Warszawskiego. Studia ukończył po pięciu latach w 1891 r. uzyskując dyplom doktora nauk medycznych. Dokładnie ten w tygodniu przechodzi do dziś, jako cenna pamiątka rodzinna, najbliższemu bratowi doktora, wnuczka Teresa Szalowska, plastyczka zamieszkała w Warszawie.

Młody lekarz osiadł na stałe w swym rodzinnym mieście Chełmie i podjął tu prywatną praktykę zawodową. Jego pacjentami byli w przeważającej części ludzie niezamożni, między innymi Niedola Jędowska, której w mieście nie brakowało. Często doktor odwiedził też interesującą pomoc medyczną, a gdy spotkał się na skrajną stronę w domu chorego, to niestety, niepostrzeżenie wycwał dyktando pod poduszkę parę rubli czy marek na zakup leków, czy też podwyższonej stopy. Można go wtedy za swistego "Doktora Jubyra".

Był ofiarnym społecznikiem i gorącym patriotą polskim. Wierzył do Czerwony, oddanie sprawie narodowej i jako Komitetarzy stosunek do człowieka, do ludzi nieszczęśliwych, chorzy i ubogich, wyrażał z pasją w domu rodzinnym atmosferę. Bardzo wzięli na w duszę te jakie warunki nasady. Wielko w tym była rodzina jego matki - Julii z domu Halickiej, świątecznej koldety, gorącej patriotki. Należy przy tym uprzytomnić sobie, że przecież jego ojciec spędził w latach wczesnego ucisku carskiego i przedświadczył, które obywatelsko nasiliły się po upadku powstania styczniowego, w okresie bezkompromisowej rusyfikacji prowadzonej na ziemi chełmskiej.

Dom, w którym mieszkał
dr Edward Luczkowski -
dziś - pl. W. Górnego 5
rys. Karol Fiedorczak

Wybuch rewolucji w 1905 roku, wzrost wrzenia społecznego, zmusił władze carskie do ustępstw wobec Polaków, do złagodzenia kursu swej polityki. Społeczeństwo polskie skwapliwie skorzystało z ulg, które dawał ogłoszony przez cara dekret tolerancyjny. Począły powstawać polskie stowarzyszenia społeczne i koła sportowe. Doktor Łuczkowski wspólnie z grupą miejscowych działaczy polskich, założył w 1905 r. Towarzystwo Dobroczynności i zorganizował ochronkę dla sierot przy ul. Lwowskiej. Wzniesione wówczas społecznym wysiłkiem budynki sierocińca, przetrwały dwie wojny światowe i do dzisiaj służą temu samemu, jakże wzniosłemu celowi, dając schronienie najbardziej potrzebującym, bo osieroconym dzieciom skupionym w ścianach Państwowego Domu Dziecka Nr 1 w Chełmie.

Rewolucyjny 1905 rok pozwolił też doktorowi Łuczkowskiemu na zorganizowanie Kółka Cyklistów w Chełmie. W gronie znajomych i przyjaciół doktor urządzał rowerowe wycieczki za miasto poznając okolice i ciesząc duszę pięknym krajobrazem Pagórów Chełmskich. W rok później /1906/ w Warszawie powstało Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, które postawiło przed sobą za cel umiłowanie ojczyzny poprzez lepsze poznanie jej dziejów i piękne rodzimego krajobrazu. Cele te doktorowi były tak serdecznie bliskie, iż niezwłocznie zaangażował się w szeregi PTK, zostając zaraz jego członkiem korespondentem. Jednocześnie Łuczkowski korzystając z popularności jaką cieszył się nieomal w całym powiecie chełmskim, korzystając ze swych szerokiego kontaktów towarzyskich, przystąpił z zapałem do popularyzowania potrzeby i konieczności powołania w Chełmie oddziału PTKraj. Jego wysiłki i starania z uporem poświęcone u władz, uwieńczone zostały wreszcie powodzeniem.

Dnia 28 kwietnia 1910 roku zebrana przez dra Edwarda Łuczkowskiego grupa miejscowych entuzjastów podjęła uchwałę o założeniu w Chełmie Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Jego prezesem wybrany został jednogłośnie dr E. Łuczkowski. Dzięki zapałowi i usilnym zabiegom członków założycieli oddziału, a przede wszystkim na skutek działań samego prezesa, szeregi oddziału szybko wrosły i z początkowej grupy 29 członków, w 1911 roku osiągnęły stan 118, wyprzedzając nawet pod tym względem sąsiada Lublin, gdzie oddział funkcjonował już od 1906 roku. W pracach organizacyjnych Prezesowi dzielnie sekundowała jego żona Bronisława z domu Danielewicz, która prowadziła bibliotekę i czytelnię oddziałową. Chełmacy krajoznawcy organizowali częste odczyty, prelekcje i wycieczki. Idea krajoznawcza budziła coraz większe zainteresowanie społeczeństwa i natarła począty szerokie kręgi.

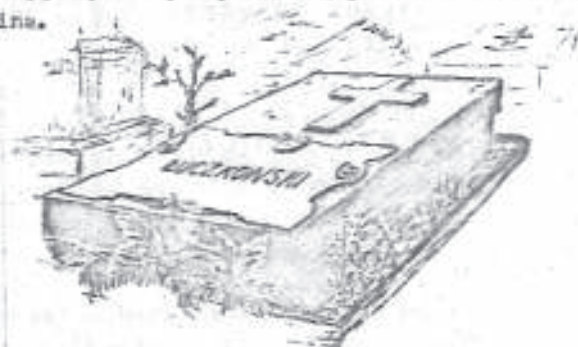
Działania organizacyjne Oddziału PTK w Chełmie były bacznie obserwowane przez władze carskie, które doskonale zdawały sobie sprawę z celów Towarzystwa, świadome były w pełni tego, że krajoznawstwo jest ukrytą formą propagandy polskości. Stąd też nie szczędziły trudności i przeszkód stawianych doktorowi i stworzonemu przez niego oddziałowi PTK. A przecież, były to czasy poprzedzające bezpośrednio wybuch I wojny światowej, czasy, gdy wszystkie wrogie narodowi polskiemu siły wzmogły swe nieczyste moce, zderzając do wyłupienia na ziemi chełmskiej wszystko co polskie, do zrupyfikowania jej i oderwania od Królestwa Polskiego, z zamiarem włączenia w granice imperium rosyjskiego. Przecież już w 1912 roku powołano gubernię chełmską, który to wraży akt nazwany został czwartym rozbiorem Polski.

Nie łatwe to były czasy dla społeczeństwa polskiego, tym też większa zasługa doktora Łuczковского i działaczy współpracujących z nim, w walce o utrzymanie polskości na ziemi chełmskiej.

Wybuch wojny światowej w 1914 roku spowodował przerwanie działalności chełmskiego Oddziału PTK i rozproszanie jego działaczy po wszystkich zakątkach Rosji. Wiosną 1915 roku wobec zbliżenia się frontu, władze carskie zarządziły ewakuację. Rodzina dra Łuczковского zmuszona została do wyjazdu w głąb Rosji i osiedliła się w Czernihowie /obecnie Ukrainka SRR/. Osiadła w tym mieście wówczas liczna kolonia polska. Żona doktora podjęła pracę - nauczanie dzieci polskich uciekinierów, a on sam świadczył pomoc chorym, opiekując się z usługą lekarską. Po roku czasu front wojenny przesunął się daleko na wschód i Czernihow znalazł się pod okupacją niemiecką, co umożliwiło Łuczkowskiemu powrót do Chełma /1916/. Okupanci austriaccy rozgrabili i zdevastowali dom doktora, tak że rodzinne progi niezbyt gościnnie go przyjął. Na domiar złego w mieście panował głód, nędza i choroby. Doktorowi nie brakło więc pracy, tyle, że najczęściej niepłatnej. Nie były to czasy po temu, by myśleć o podjęciu na nowo działalności krajoznawczej. Niemniej jednak dr Łuczkowski był niezmożony i po zebraniu wokół siebie niedużej grupki zapaleńców, w dniu 27 czerwca 1916 roku jeszcze pod okupacją austriacką, reaktywował Oddział PTKraj w Chełmie, stając na czele zarządu jako prezes. Działania wojenne 1920 roku przerwały jednak prace oddziału. Dr Łuczkowski w swej działalności społecznej nie ustawał i zwrócił się z kolei ku młodzieży prowadząc w latach 1920 - 1926 koło miejscowego "Sokoła".

Po odzyskaniu niepodległości stosunki z państwowymi władzami polskimi nie układały się dobrze, doktor nie był akceptowany przez nie i sam nie darzył sanacją sympatią. Nie zważając jednak na pewne opory, w dniu 31 maja 1929 roku Łuczkowski jeszcze raz podjął próbę reaktywowania działalności krajoznawczej w Chełmie i jeszcze raz powołał do życia Oddział PTK, zostając prezesem. Stopniowo jednak poczęło brakować mu sił i zdrowia do dalszej pracy organizacyjnej. Coraz bardziej dokuczała mu gruźlica, na którą od dawna cierpiał, coraz bardziej dawały znać o sobie przebyte trudy tułactwa i poniewierki wojennej, a wreszcie, był przecięt już człowiekiem sędziwym.

Dnia 20 lutego 1932 roku dr Edward Łuczkowski w wieku 67 lat zakończył swe, pełne trudów życie i pochowany został na cmentarzu przy ulicy lwowskiej w Chełmie. Jego pogrzeb stał się wielką manifestacją społeczeństwa chełmskiego, które wystąpiło tłumnie, by oddać ostatnią posługę temu, który przez całe swe pracowite życie niósł pomoc, pociechę i wsparcie ludziom cierpiącym i chorującym, całym sercem służył społeczeństwu polskiemu i rodzinnemu miastu. Odszedł w zaświaty gorący patriota polski, chełmianin z dziada, pradziada, człowiek o wielkim sercu i otwartej duszy na ludzką biedę i cierpienie. Żegnali go ludzie ze znajomości, żegnali go sieroty z ochronki, którymi tak troskliwie się opiekował. Grób Doktora znajdujący się tuż koło neogotyckiej kaplicy cmentarnej przykrywa płyta kamienia, na której wykuty napis głosi, że doktor "żył sercem..." sercem oddanym chełmskiemu regionowi, oddanym bezgranicznie Polsce. Na grobie tym chełmscy regionaliści często kładą wianek kwiatów i świecą lampki, dając tym samym wyraz swej pamięci i czci dla wielkiego chełmianina.

Grób dra E. Łuczkowskiego na cmentarzu przy ul. lwowskiej.
rys. Marek Popielnicki

Rada miasta Chełma dla uczczenia pamięci Doktora, nazwała stary rynek chełmski jego nazwiskiem. Obecnie plac ten nosi miano pl. Konstytucji. Wznosi się przy nim piętrowy budynek mieszkalny opatrzony numerem 5, który stanowił niegdyś własność Łuczkowskiich i gdzie mieszkał doktor. Z okazji 75-lecia zorganizowanego krajoznawstwa chełmskiego Zarząd Wojewódzki PTTK w Chełmie ufundował kamienną tablicę z portretem dra E. Łuczowskiego, którą w dniu 29.09.1985 r. wmurowano w fasadę tego domu. Odiany w brąz portret Doktora wymodelowany został przez artystę plastyka, prof. Jerzego Jarnuszkiewicza w oparciu o jedyną zachowaną podobiznę, wykonaną w ołówku w 1927 r. a znajdującą się w Muzeum Okręgowym w Chełmie.

Niech pamięć o tym prekursorze chełmskich krajoznawców nigdy nie zgaśnie, niech o nim zawsze pamiętają działacze PTTK w Chełmie i regionie.

Opracowanie tekstu:

/-/ Konstanty FROŻOGO /-/

Tablica pamiątkowa wmurowana w fasadę
budyńku przy pl. Konstytucji Nr 5
rys. Marek Popielnicki

KAZIMIERZ PAWEŁ
JANCZYKOWSKI

Kazimierz Paweł Janczykowski, syn
Konstantego i Leontyny z domu
Drzewieckich, urodził się 25 stycz-
nia 1888 roku w METELINIE koło
Hrubieszowa. Bardzo wczesnie utra-
cił rodziców /ojca - mając 2 lata,
matkę - 8 lat/. Od tej chwili za-
opiekowała się nim ciotka Józefa

Lewandowska, z którą mieszkał w Lublinie. W 1897 roku rozpoczął
naukę w gimnazjum rządowym, z którego został wydalony / w szóstej/
klasie/ za udział w strajku szkolnym.

W 1905 roku zorganizował pierwszą wędrowkę po Górach
Świątokrzyskich. W rok później podjął naukę w prywatnym gimnazjum
polskim im. Stefana Batorego w Lublinie, jednocześnie pracując
w piekarni mistrza Tomasza Szczepańskiego i udzielając korepetycji.
W latach 1906 - 1914 należał do Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół".

Po uzyskaniu świadectwa naturalnego /20 czerwca 1908 r./
studiował w latach 1909-10 medycynę w Monachium i Pradze; studia
przerwał z powodów finansowych. Wrócił do Lublina, w roku następ-
nym wyjechał do niestry Heleny Buskiewiczówny do Petersburga,
gdzie ukończył Instytut Gimnastyczny /studiował w latach 1912-15/.
W czasie studiów poślubił Eleonorę Rudmitt - nauczycielkę historii
w polskim gimnazjum. Od ukończenia studiów do chwili odzyskania
niepodległości przez Polskę, pracował jako nauczyciel gimnastyki
w szkołach średnich w Petersburgu, Kazaniu i Syzranu.

W 1918 roku wrócił do Polski, gdzie otrzymał skierowa-
nie do pracy na stanowisku nauczyciela wychowania fizycznego
w chełmskim gimnazjum. W latach 1920-21 studiował geografię w Poznaniu
pracując jednocześnie jako nauczyciel w Gimnazjum im. Marcinkowskiego.
Ponownie wrócił do Chełma, wiążąc się z miastem i regionem na całe
życie. Od 1921 roku uczył geografii i wychowania fizycznego, a po
roku 1931 - geografii, geologii i astronomii.

Od 1926 roku pełnił społecznie funkcję kustosa muzeum
zorganizowanego przez Wiktora Ambroziewicza w budynku chełmskiego
gimnazjum. W 1929 roku uczestniczył w zebraniu reaktywującego się
Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

W roku 1933 przejął opiekę nad istniejącym już od 1924 roku kołem krajoznawczym w Gimnazjum im. Stefana Czarnieckiego, które przejął wówczas imię Wincentego Pola. Koło to 15.09.1934r. przyjęte zostało do Krajowego Związku Kół Krajoznawczych w Krakowie. Młodzież pod opieką Kazimierza Janczykowskiego zgromadzona w trzech sekcjach - wycieczkowej, fotograficznej i meteorologicznej uczestniczyła w wycieczkach, rajdach i spływach, penetrując powiat chełmski, a także Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie. Zebrała nazwy fizjograficzne dla 10 gmin pow. chełmskiego i sprawowała opiekę nad stacją meteorologiczną PIM. Efektem sukcesywnego poznawania powiatu chełmskiego był pierwszy chełmski przewodnik turystyczny autorstwa K. Janczykowskiego pt. "Szlak wędrowski po powiecie chełmskim" - publikowany w 1933 roku na łamach chełmskiej "Kroniki Nadbużańskiej", a w dwa lata później kolejna jego praca została zamieszczona w "Księdze pamiątkowej" - "XX - lecie Gimnazjum im. Stefana Czarnieckiego" zatytułowana - "wśród wzgórz kredowych".

Nie więc dziwnego, że to on właśnie, przejął ster zorganizowanego ruchu krajoznawczego w Chełmie po zakończeniu działań II wojny światowej, zostając prezesem reaktywowanego 4 grudnia 1948 roku Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Kiedy 17 grudnia 1950 roku powstało Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze /z połączenia PTK i PTK/, funkcję prezesa Oddziału - nowej już organizacji powierzono również Jemu. Funkcję tę sprawował do 12 grudnia 1960 r.; - na więcej nie pozwolił mu zły stan zdrowia. W uznaniu zasług nadano Kazimierzowi Janczykowskiemu w 1962 roku tytuł "Honorowego Prezesa Oddziału PTTK" w Chełmie.

Jako krajoznawca i miłośnik regionu pracował społecznie w muzeum, które dzięki jego staraniom w 1950 roku stało się placówką państwową, a w 1969 r. otrzymało nową siedzibę w budynku przy ulicy Lubelskiej 55. Kazimierz Janczykowski wyłożył kilka szlaków turystycznych, doprowadził wraz z Janem Łukaszewskim do uznania Stawskiej Góry za rezerwat przyrody /1956 r./, był współorganizatorem Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Chełmskiej /1959 r./, był wreszcie członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego /lata 1936-72/, posiadając okres wojny.

W uznaniu zasług uhonorowano go szeregiem oznaczeń państwowych, resortowych i regionalnych: między innymi już w 1956 r. otrzymał "ZŁOTĄ HONOROWĄ ODZNAMĘ PTTK", a w 1961 roku "Zasłużony dla miasta Chełma".

Z okazji 60-lecia powstania chełmskiego Oddziału PTK, Oddział PTK w Chełmie wybił w Mennicy Państwowej w Warszawie pamiątkowy medal projektowany przez Edwarda Gorola, przedstawiający portret Profesora.

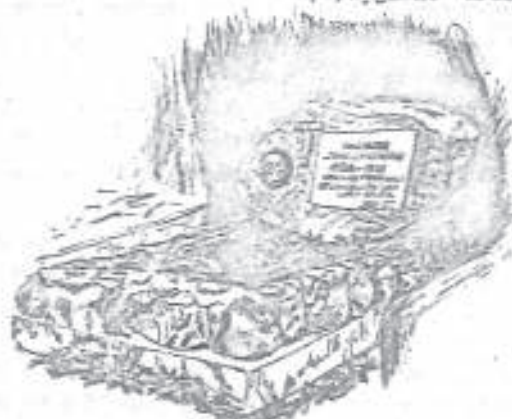
Jako nauczyciel gimnazjum i liceum im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie pracował do 1969 roku, łącząc pracę zawodową ze służbą dla miasta Chełma i regionu. Zmarł 15 kwietnia 1972 roku i spoczął na cmentarzu przy ulicy Lwowskiej w Chełmie.

Pozostawił po sobie szereg publikacji w postaci artykułów w prasie: - regionalnej i krajowej, książek oraz maszynopisów. Jego dzieło kontynuują obecnie kadra zawodowa, statutowa i funkcyjna chełmskiego Oddziału PTK, nauczyciele-opiekunowie SKMT PTK chełmskich szkół oraz pracownicy Muzeum Okręgowego.

Pamięć o nim jest wiecznie żywa i trwała. W 1979 roku dla uczczenia 60-lecia muzealnictwa chełmskiego, Oddział PTK w Chełmie wydał medal autorstwa Edwarda Gorola z Warszawy, z portretem Profesora na jednej stronie i Viktora Ambroziewicza - na stronie drugiej.

W 1979 roku chełmskiemu Oddziałowi PTK nadano imię Kazimierza Janczykowskiego, a w rok później, w związku z obchodami 70-lecia "Zorganizowanego ruchu turystyczno-krajoznawczego" na ziemi chełmskiej Zarząd Wojewódzki PTK w Chełmie ufundował Oddziałowi sztandar, na którym wyhaftowany jest portret Profesora. Tego samego roku Oddział PTK ufundował swemu patronowi pomnik nagrobny, którego projektodawcą był Konstanty Proźdo z Chełma.

/-/Zygmunt Gardziński/-/

Pomnik nagrobny Kazimierza Janczykowskiego.
Rys. Marek POPIELNICKI

W roku jubileuszu zorganizowanego ruchu turystyczno-krajoznawczego na ziemi chełmskiej sięgać będziemy do jego genezy i prekursorów, wybitnych działaczy i ich dorobku. Tak jest zwykle i tak być powinno. Są jednak postaci, których nie wymienia się w referatach - a które są w obecności w grupie formalnej /jest nią przecież w gruncie rzeczy każda organizacja/ sprawiają, że funkcjonuje ona lepiej, a w konsekwencji wydaje obfitsze owoce. Ludzie tacy stać się mogą z czasem pewnymi symbolami, choć innymi niż te sztandarowe. Dla mojego pokolenia, startującego w turystyce kwalifikowanej przed 15 - tu laty, symbolem takim jest "Wujcio". Jego biografia - sama w sobie zajmująca - stanowić może przyczynek do dziejów chełmskiego sportu, rekreacji i w jakimś sensie turystyki, a niektóre jej wątki, także do dziejów regionu.

X

X

X

Wysoką, z lekką dziś przygarbioną sylwetką wciąż jednak swawego i pełnego wigoru Jana GRZEŁI zna spora część chełmian - szczególnie mieszkańcy Dyrekcji. Koresponduje z nim wielu ludzi z różnych części kraju. Niedługo zainteresowały się nim nawet "Sygnały".....

"JASIO" - bo tak siebie nazywa - urodził się w Chełmie 4 grudnia 1905 roku. W dzieciństwie chorował i dalsze życie zawdzięcza przyjacielowi rodziców, doktorowi Łuczowskiemu. W latach 1915 - 1921 przebywał wraz z rodziną koło Orany, w guberni mohylewskiej. Po powrocie uczęszczał do Szkoły Rzemieślniczej w Chełmie, którą ukończył w 1924 r. Służbę wojskową odbywał w latach 1926 - 1928 w 21 - stym pułku Ułanów Nadwiślańskich w Równem. Wyszedł z niej w stopniu plutonowego. Potem uczył się w Szkole Weterynaryjnej we Lwowie, a raz jeszcze powołany do wojska poegnął się z nim ostatecznie w 1933 roku stopień starszego wachmistra - rezerwisty.

Sportem i turystyką zajmuje się od 1924 roku - już wtedy uprawiał zaczął narciarstwo /m.in. w południowej części Rortocza/, kolarstwo, biegi krótkie i piłkę nożną. W latach 1925 - 1939 należał do Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół". Oddziałowi chełmskiemu tej organizacji prezesował w latach 20 - tych doktor Łuczowski, później kobieta, której nazwiska do dziś nie pamięta.

Lokal "Sokoła" znajdował się - wraz z salą gimnastyczną - w budynku dzisiejszego oddziału PZO, natomiast boiska - na których ćwiczyli sekcjami w sezonie - za stacją PKP w Chełmie. W maju 1925 roku w Warszawie ukończył nawet Kurs Kucharek "Sokoła", a w latach 1930 - 1939 działał w harcerstwie.

W latach 1930 - 1966 pracował w kolejnictwie. Do wybuchu II - giej wojny światowej związany był z kolejowym Przystosowaniem Wojskowym, którego pionem cywilnym kierował prezes Nazurek, a funkcję komendanta pełnił por. Borowicz /zginął miał później w Powstaniu Warszawskim/. W KPW był chorążym sztandaru, a z racji odbycia miesięcznego kursu obrony cywilnej na wypadek wojny /w Wągięrskiej Górze/ - komendantem obrony stacji Chełm w okresie od połowy sierpnia do połowy września 1939 roku; ówczesnego dnia kampanii wrześniowej nalot pięciu bombowców niemieckich zniszczył jednak budynek dworca, którego fotografię przechowuje wśród innych drogiech schyłku paszportów.

Z sympatią wspomina dowódcę 7 pułku piechoty Legionów, płk. Władysława Łuszykę /we wrześniu urwało mu nogi!/, który zapraszał go często jako przyjaciela i świetnego tancerza - na bale i którym wypoczywał narty. W marcu 1934 roku ukończył w Poroninie kurs organizatorów narciarstwa. Zapatrzył się wówczas w dorobuskim tartaku w nowy sprzęt, który do dziś ma świetnie służy - narty kate, Jesien Łuszy, fiambiny puszczane z brzośców..... Posiadał też uprawnienia instruktora kolarstwa, trenował drużynę siatkarek KPW, a w lipcu 1937 roku ukończył z wyróżnieniem lubelski kurs instruktorów wychowania fizycznego. Miewał także indywidualne sukcesy sportowe, jak i miejsce klasy starszych w biegu kolarskim na zawodach KPW Okręgu Radom w dniu 12 lipca 1936 roku.

W czasie wojny pracował w charakterze technika budowlanego w firmie Bauinspektion, od 1944 r. jako referent techniczny odradzającego się kolejnictwa. Był wówczas współorganizatorem oddziału drogowego PKP. Jego opinii zasięgał nawet płk. Kolej, dowódca 3 - tny miesięcznej Szkoły Podchorążych, zlokalizowanej w "Gmachu PKP". Miał nawet propozycję kwatermistrzostwa, ale nie przyjął jej ze względów rodzinnych. W roku 1946 kierował robotami ziemnymi i drzewnymi przy budowie stadionu PZPN, w której uczestniczyli junacy z organizacji Sztaba Polacco. W 1948 roku był współprojektantem kościoła w Lipsku koło Zamocia, który budował jego kuzyn ks. Suchara, a w 1956 r. - wspólnie z inż. Kwiatkowskim - kościół w Rudafce Hucie.

W 1954 roku ukończył zaocznie Technikum Budowlane w W-wie, a w grudniu tegoż roku otrzymał "dyplom Honorowy za ofiarną pracę społeczną i aktywny udział w kampanii wyborczej do Rad Narodowych" podpisany przez Przewodniczącego Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Narodowego - Bolesława Bieruta.

Na kolei pracował jako starszy adiunkt Rejonu Budynków, prezesował Klubowi Sportowemu Związku Zawodowego Kolejarzy, uprawiał i propagował narciarstwo górskie /Okręgowe Górskie Rajdy Narciarskie Kolejarzy" pod hasłem "Poznaj Beskidy Zimą" / i turystykę pieszą nizinną /np. Zlot Turystów Kolejarzy na Mazurach/. W 1963 roku otrzymał "ZŁOTĄ HONOROWĄ ODZNACZKĘ" Federacji Komunikacyjnych Klubów Sportowych "KOLEJARZ".

Po przejściu na emeryturę /w IV grupie zaszczerowania na PKP, w trzy lata później, działalności na polu sportu i rekreacji, połączonej z turystyką - bynajmniej nie zaniechał. W latach 1970 - 1978 wykazywał się wzorową pracą instruktorską i kulturalno - rozrywkową oraz pełnią serdeczności wobec wczasowiczów Ośrodka Wczasów Wagonowych PKP w Sułcu /założył m.in. ścieżkę zdrowia/ i do dziś w okresie zimowym prowadzi tam 2-wu tygodniowe kursy narciarskie. Różne przesłta upodobał sobie bardziej, niż jakiegokolwiek tereny w granicach własnego województwa. W 1961 roku jednak, i tu znalazł coś do zrobienia. Nawiązał stosunki z Kol. Witoldem Sztuką i - przypominając sobie zapewne kawaleryjskie czasy - prowadzić zaczął instruktaż jazdy konnej w Chełmskim Klubie Jędrzeckim "Halica" w Katalinie koło Kamienia. Zjazdu Absolwentów Technikum Mechanicznego w 1979 roku też nie opuścił.

Interesuje go wiele dziedzin życia, a wszystkie te pasje znajdują odbicie w kolekcjonerstwie pamiątek. Jego niewielkie mieszkanie - to małe muzeum, a właściwie izba tradycji poświęcona sportowi, rekreacji i turystyce.

Ta ostatnia ma formalnie biorąc nowszą w przypadku Jana GRZELI metrykę. Wędrował z "Profesorem" Kazimierzem Janczykowskim po powiecie chełmskim wcześniej, ale - do PTTK wstąpił "dopiero" w 1962 roku. Jego uprawnienia instruktorskie w zakresie narciarstwa i kolarstwa procentowały w Towarzystwie w latach 60 - tych. Od roku 1970 częściej uczęszczać zaczął na oddziałowe rajdy piesze - i tu właśnie nazwany został przez młodzież "WUJCIEM". Dla jednych była to postać w polowym uniformie i furacjerce, egzotyczne, może wręcz archaiczna - dla innych, może godnym podziwu okazem zdrowia, kondycji i humoru, dla pozostałych - a było ich chyba najwięcej - starszym, doświadczonym kolegą i świetnym gwóźdźiarzem.

Owo "Wuju", "Wujku", "Wujciu" stanowiło w każdym razie i stanowi niezmiennie wyraz serdecznej sympatii i sprawiło, że dla kolejnych adeptów chełmskiej turystyki postać Jana Grzebi /a niewiele wie nawet jak się właściwie ten człowiek nazywa/ obrastać zaczęła w legendę. Takie odczucie miałem chociażby obserwując resztkę młodzieży na widok "Wujcia" w trakcie Wycieczki Jubileuszowej w 1982 roku, czy na ostatnim rajdzie "Parasolowym".

Nie jest rzeczą łatwą zastać "Wujcia" w domu, bo jeśli nie wyjeżdża z plecakiem w góry - jak miało to miejsce jeszcze w październiku ubiegłego roku - to jest ciągle czymś zajęty w domu. Chociażby peregrynacjami po urzędach i instytucjach, z którymi miał lub ma coś wspólnego - ZP PTTK, ZO PTTK, WOIT, LOP

Niekiedy pojawia się na ważniejszych zebraniach zarządu Towarzystwa. Dla każdego znajdzie miłe słowo, skromny upominek w postaci folderu lub zakładki do książki, poczęstuje słodyczami /niegdyś były to ciokoladki, teraz landrynki z metalowej puski - o temporal/. Wobec pań zachowuje się zawsze po szarmaczkę. A kiedy jakieś zebranie przeciąga się i nuży - jak to zwykle bywa - "Wujcio" wyciąga zdjęcia i dokumenty z czasów młodości i w intymnym kręgu najbliższych siedzących rozpoczyna mini - gawędę

Odmieczony został "ZŁOTĄ WIGOROWĄ ODZNAKĄ PTTK" i uznany "Turystą - Seniorem". W najbliższej perspektywie "Odznaka 25 lat w PTTK", czego Ci "Wujciu" szczerze życzy, jak i wielu jeszcze słonecznych sukcesów z nami. I dziękujemy za ciepłą zawsze wśród nas obecność.

A gratulacja miła Ci 80 - tką; postaramy się o tym nie zapomnieć. A i Ty chyba nam nie odmówisz przyjemności usłyszenia raz jeszcze przesławnej "Wadelein".

JAN A. PASZKIEWICZ

"Wujcio" w mundurze 24-go Pułku Poligonu
Oficerów Nadwiślańskich. Tow. Gminnych
Zdjęcie z 13.08.1926 r. z kolekcji Jana Grzebi.
SOKOL

Im. 15. X. 1886 r.

75 LAT CHEŃSKIEJ TURYSTYKI I KRAJOZNAWSTWA

K A L E N D A R I U M

- 1646 Z drukarni Akademii Zamojskiej wyszło pierwsze wydanie książki Jakuba Suszy /1610-1687/ pt. "Phoenix tertio redivivus". Dzieło zawiera wiadomości z dziejów Chełmsa i ziemi chełmskiej, tym samym uważa je możemy za kronikę chełmską.
- 1658 Przebywał w gościnie u Wojciecha Węglińskiego w Siedl-
szcu Wincenty Pol /1807-1872/, poeta, geograf, krajoznawca
- 1873 Dnia 3 sierpnia powstało Galicyjskie Towarzystwo
Tatrzańskie, które w roku następnym zmieniło nazwę na
Towarzystwo Tatrzańskie /19.03.1874/.
- 1885 Aleksander Janowski zorganizował wycieczkę do ruin zamku
w Ogrodzieńcu /Wzł. Krakowsko-Częstochowska/, w czasie
której narodziła się idea zorganizowania masowego krajo-
znawstwa polskiego.
- 1906 Dnia 3 grudnia powstało w Warszawie Polskie Towarzystwo
Krajoznawcze, którego celem było pogłębienie patriotyzmu
społeczeństwa polskiego, drogą lepszego poznania kraju.
Jego członkiem korespondentem został dr Edward Łuczowski
z Chełmsa.
- 1910 W dniu 28 kwietnia na zebraniu inauguracyjnym powołano
do życia Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego
w Chełmie. Członków założycieli było 19. Do końca roku
liczba ta wzrosła do 62. Prezesem wybrany został
dr Edward Łuczowski /1865-1932/, patriota, społecznik
i regionalista chełmski. Oddział posiadał wówczas trzy
sekcje: wycieczkową, biblioteczną i muzealną. Dnia 19.06.
zorganizowano pierwszą wycieczkę do Rejowca, Krynicy
i Krupego.
- 1911 Oddział PTK w Chełmie osiągnął liczbę 118 członków.
Utworzono załączek muzeum regionalnego. Zorganizowano
wycieczki: na Górę Kościuski/obecnie zw. Kredową/, nad
Jez. Barylańskie /dziś nieistniejące/ i dwukrotnie do
podziemi chełmskich.

Zorganizowano także i dalsze wycieczki: do Małęczow
i Puław oraz nad Jezioro Białe Wołyński. W czasie zebrań
wygłoszone były odczyty i prelekcje na tematy: historyczne
i przyrodnicze.

- 1912 Oddział chełmski PTK liczył 106 członków. Organizowane
były wycieczki w najbliższe okolice m.in. do kamieniołomów
w Spasie /obecnie Podgórze/ i do chełmskich podziemi.
- 1913 Stan członków Oddziału PTK w Chełmie - 92. Zorganizowano
wycieczki do Białawina i Stołpia oraz nad Jez. Wytyckie.
- 1915 Przez region przeszedł front I wojny światowej. Działania
wojenne poprowadzone zostały masową ewakuacją ludności
w głąb Rosji. Wielu chełmian, a między nimi i rodzina
dra Edwarda Łuczakowskiego znalazła się w dalekim Czerni-
howie /płn-wsch. Ukraina/. Działalność Oddziału PTK w Cheł-
mie ustała, zbiory biblioteczne i muzealne uległy
rozproszeniu.
- 1916 Dr Edward Łuczakowski po zajęciu Czernihowa przez Niemców
powrócił do Chełma, który wówczas znajdował się pod
okupacją austriacką.
- 1918 Dnia 27 czerwca zwołano zebrańnię organizacyjną
reaktywującą działalność PTK w Chełmie. Obecnych na nim
było 18 osób. Wybrano Zarząd, na czele którego stanął
poważnie dr Edward Łuczakowski. Nawiązano kontakt z centralą
Towarzystwa w Warszawie. Do szerszego rozwoju działalności
Oddziału PTK w Chełmie nie doszło z powodu braku stabili-
zacji politycznej i ekonomicznej kraju.
- Aleksander Janowski /1866-1944/ współzałożyciel Polskiego
Towarzystwa Krajoznawczego w Polsce, autor licznych prac
w dziedzinie krajoznawstwa, wydał w Lublinie książkę
"Chełmszczyzna".
- 1924 W Gimnazjum im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie utworzono
szkolne koło krajoznawcze. Przewodnicę koła powierzono
nauczycielowi Janowi Moczulskiemu.
- 1926 Opiekę nad szkolnym kołem krajoznawczym w chełmskim
gimnazjum objął wieloletni działacz PTK - nauczyciel
Jesion Furborski. Organizowano zebrańnię, odczyty, wycieczki.
- 1927 W seminarium nauczycielskim w Chełmie powołano szkolne
koło krajoznawcze. Jego opiekunem został nauczyciel
Zygmunt Krumowski. Przewodzoną była działalność odczytowa
i wycieczkowa.

- 1949 Dnia 1 kwietnia nastąpiło formalne zatwierdzenie Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Chełmie przez Zarząd Główny PTK.
- 1950 Dnia 17 grudnia w Warszawie na walnym zjeździe PTK i PTT nastąpiło połączenie dwu bratnich stowarzyszeń w ramach nowopowstałego Polskiego Towarzystwa Turystyczno - Krajoznawczego.
- 1953 W dniu 25 maja na walnym zgromadzeniu PTTK w Chełmie wybrano nowy Zarząd, na czele którego stanął dotychczasowy prezes Kazimierz Janczykowski.
- 1956 Dzięki staraniom Kazimierza Janczykowskiego ustanowiony został pierwszy w powiecie chełmskim rezerwat przyrody na Stawskiej Górze. Ochroną objęta została m.in. unikalna roślina stepowa - dziewiętnięt popłocholistny.
- 1957 W dniu 6 czerwca na walnym zebraniu powołano nowy Zarząd Oddziału PTTK w Chełmie z Kazimierzem Janczykowskim na czele. Oddział liczył 163 członków.
- 1959 Nakładem Komisji Krajoznawczej Zarządu Okręgu w Lublinie wydany został folder Stanisława Skibińskiego pt. "CHELM".
- 1960 Wydana została składanka "Podziemia chełmskie" autorstwa Stanisława Skibińskiego.
- W dniu 25 listopada zorganizowano uroczystość "50 - lecie krajoznawstwa chełmskiego", w której uczestniczyły delegacje reprezentujących oddziałów - Lublina i Kraśnika.
- 1960 W dniu 10 grudnia zorganizowano pierwszy rajd po ziemi chełmskiej, nazwany w latach następnych "Rajdem Jesiennym" /56 uczestników/. Po raz pierwszy emitowano znaczek rajdowy - "Kietoperz", projektu Zbigniewa Markiewicza.
- Dnia 12 grudnia Kazimierz Janczykowski Prezes Oddziału PTTK podał się do dymisji, a jego następcą został dotychczasowy sekretarz Zarządu - Zbigniew Kukier.
- 1961 Na Zjeździe w dniu 25 lutego na prezesa nowego Zarządu, z uwagi na wcześniejszą rezygnację Zb. Kukiera wybrano Hermana Sawickiego. Kazimierzowi Janczykowskiemu nadano tytuł "Prezesa honorowego". Oddział liczył 254 członków.
- Nakładem Wydawnictwa Lubelskiego wydany został zbiór materiałów z sesji naukowej historyków odbytej w 1959 r. pt. "Ziemia Chełmska".
- 1963 W czerwcu zorganizowano pierwszy nocny "Rajd Słowików", a w listopadzie pierwszy "Rajd Parasolowy", który w latach następnych zyskał dużą popularność, nie tylko w regionie.

- 1964 Z dniem 1 maja ustanowiono komórkę obsługi ruchu turystycznego /BCRT PTTK/.
- Na "II Rajdzie Słowików" z inicjatywy działaczy tutajszego Zarządu w uroczysty sposób nadano imię "BGLAC" pomnikowemu dębowi rosnącemu w parku podworskim w Hnizowie.
 - 13 grudnia odbył się Walny Zjazd. Na okres nowej kadencji funkcję prezesa powierzono ponownie Bernarowi Sawickiemu.
- 1965 W dniu 8 września Oddział PTTK w Chełmie decyzją Prezydium WRK w Lublinie został wpisany do rejestru stowarzyszeń pod poz. 176.
- 1966 Nakładem Instytutu Sztuki PAN wydany został zeszyt Nr 5 tomu 8 Katalogu zabytków sztuki w Polsce, pt. "Powiat Chełmski" autorstwa: Kazimierzy Kutrzebickiej i Ewy Szulcowskiej-Rowińskiej. Nierwykła to forma publikacji.
- 1967 26 lutego odbył się Zjazd Oddziału, który powierzył funkcję prezesa dotychczasowemu sekretarzowi Zarządu - Kol. Zbigniewowi Rajewskiemu.
- W październiku zorganizowano pierwszy "Rajd Kucieluszkowski".
- 1969 Zorganizowano kurs przewodników miejskich /11 osób/ i organizatorów turystyki /17 osób/.
- 1970 Dnia 15 lutego na Zjeździe Oddziału wybrano nowy Zarząd, którego prezesem został ponownie Kol. Zbigniew Rajewski.
- W dniu 23 maja zorganizowano uroczystości "60 - latia chełmskiego krajoznawstwa". Z tej okazji został wydany pamiątkowy medal z portretem rektora chełmskiego krajoznawców - Kazimierza Janczykowskiego. Wskazywał na niego również wydawnictwo Oddziału "60 lat Oddziału. Jubileuszowy medal wręczono "Honorową Pracowniczkę" - Kazimierzowi Janczykowskiemu.
 - W listopadzie ustanowiona została chełmska oddziałowa przewodniczka, którą zaprojektował Janusz Cielinski.
- 1972 Nakładem PTSM wydany został informator turystyczny aut. Zbigniewa Misoczyńskiego i Zbigniewa Rajewskiego pt. "Chełm i okolice".
- W dniu 15 kwietnia zmarł w wieku 64 lat KAZIMIERZ PAWEŁ JANCZYKOWSKI.
 - Za dotychczasową działalność na rzecz turystyki i krajoznawstwa Oddział PTTK w Chełmie odznaczony został "Złotą Honorową Odznaką PTTK".

- 1973 Na skutek konfliktu powstałego pomiędzy Zarządem Oddziału a władzami miasta Chełma, którego powodem była odmowa ponownego wprowadzenia się Oddziału do lokalu przy ulicy Lubelskiej 34, prezes Zb. Rajewski i wiceprezes Stanisław Stecko zrezygnowali z pełnionych funkcji.
- Walny Zjazd, który odbył się 7 kwietnia funkcją prezesa Zarządu powierzył Romanowi Kudźa, dotychczasowemu skarbnikowi. Oddział liczył już 608 członków.
- 1974 Na Walnym Zjeździe, który odbył się 17 lutego na stanowisko prezesa Zarządu Oddziału wybrano Krzysztofa Koniczyńskiego.
- Nakładem PWN ukazała się monografia Bolesława Zimara pt. "Miasto Chełm".
- 1975 W związku z reformą podziału administracyjnego Kraju w dniu 17 maja w siedzibie Oddziału powołano Zarząd Wojewódzki PTK na czele którego stanął Stanisław Stecko. W pierwszym posiedzeniu uczestniczył Sekretarz Generalny Zarządu Głównego PTK Kol. Jacek Węgrzynowicz.
- 1976 W dniu 12 grudnia 1976 r. na Walnym Zjeździe Oddziału PTK w Chełmie na stanowisko prezesa wybrano Kol. Jeremiasza Przychodńskiego.
- 1977 Z inicjatywy działaczy Oddziału powołano Międzyoddziałowe Biuro Obsługi Szamba Turystycznego PTK - /Oddział Chełm i Włodawa/ - pod kierownictwem Kol. Sładeja Kilińskiego.
- Rozpoczęły w roku poprzednim kurs Przewodników Terenowych ukończyło 24 osoby.
- 1978 Dnia 1 lipca w miejsce WBCAT powołano WBCHP PTK, Związek ten został nastig działania na teren województwa - po przystąpieniu Oddziału PTK w Kraśnymstawie.
- W listopadzie wobec ustąpienia Jeremiasza Przychodńskiego, na Prezesa Oddziału powołano Kol. Bogdanę Szytkowską.
- 1979 Oddziałowi nadano imię nestora chełmskiego krajoznawcy - Kazimierza Janczykowskiego.
- W lipcu w ramach obchodów 35-lecia PRL zorganizowano cykl centralnych imprez turystycznych pod hasłem "WILAKANI PRWA" w takich imprezach jak: "XX GWSP", - "Zlot Manifestu PRL" - "Spływ Przejajni-Bug 79" udział wzięło ponad 400 osób. W uroczystym zakończeniu imprez uczestniczyli: Przewodnicząca GKT - T. Andrzejewska i Sekretarz IG PTK - Kol. Edziszew Łysio.
 - Rozpoczęły działalność: Klub Pionierki Turystycznej "BARD" i Klub Turystyki Kolarskiej "KORUS".

- 1979 Dnia 7 grudnia na funkcję Prezesa wybrano Kol. Wiesława Stelmaszczyka, dotychczasowego V-ce Prezesa Oddziału.
- 1980 W dniach 7-8 czerwca odbyły się uroczyste obchody "70-lecia zorganizowanego ruchu turystyczno-krajoznawczego" na ziemi chełmskiej. Oddział otrzymał sztandar ufundowany przez ZW PTTK w Chełmie z wyhaftowanymi na jego płacie portretem patrona. Wybity został pamiątkowy medal z popiersiem kronikarza chełmskiego Jakuba Suszy oraz okolicznościowy znaczek z liściami dziewięćsiłu popielocholistnego. W Kaplicy św. Mikołaja urządzona została wystawa dorobku krajoznawczego Oddziału, a na chodniku przy ul. Lewockiej odsłonięto pomnik patrona ufundowany przez tut. ZO PTTK. Rodzina Kaziuderza Janczykowskiego przekazała Zarządowi kopię maszynopisu jego pracy pt. "Szlaki Chełma i powiatu chełmskiego".
- w dniach 19-22 lipca Oddział zorganizował na zlecenie ZO PTTK "XIV Centralny Rajd i Zlot Turystów Umiędlonych"
 - Dnia 1 września zmarł Stanisław Świątkowski /1915/ - sekcjonary regionalista, działacz Oddziału, popularyzator dziejów ziemi chełmskiej, ceniony w kręgach naukowych autor licznych artykułów i pryczynek z dziedziny krajoznawstwa regionu.
 - Oddział liczył ponad 2 tys. członków.
- 1981 Dnia 11 stycznia Zjazd Oddziału funkcję Prezesa powierzył Kol. Tadeuszowi Świątkowskiemu.
- W związku z rezygnacją Tadeusza Świątkowskiego, na funkcję Prezesa powołano Wiesława Stelmaszczyka.
- 1982 W związku z likwidacją WROK PTTK - /Województwo Krolewieczone/ - uchwała ZW PTTK w Chełmie z 26.02/ - z dnia 1 lipca Oddział przystąpił do prowadzenia niewyłącznej działalności gospodarczej.
- 1983 Rozszerzono zakres działalności gospodarczej - wprowadzono obsługę ruchu turystycznego- zagranicznego oraz handel na zasadach agencji.
- Powołano Kluby Turystyki Kajakowej "ELEKTA" i "RUMPEL" oraz Klub Górski "WATRA".
- 1984 W marcu odbyło się 75-te spotkanie KPT "LEŚNY".
- Reaktywowano działalność Komisji Hodoznawczej i Krajoznawczej ZO PTTK w Chełmie.

- 1985 Dnia 20 stycznia odbył się Zjazd Oddziału, na którym powołano nowy Zarząd na czele z Kol. Albina Kuczyńskim,
- unieważniony Uchwałą ZW PTTK w Chełmie z dnia 29.01.85 ze względu na częściowe naruszenie postanowień regulaminu wyborczego PTTK.
 - W dniu 12 lutego Uchwałą ZW PTTK w Chełmie powołano Tymczasowy Zarząd Oddziału z Andrzejem Rucińskim jako Prezesem.
 - Dnia 17 marca zwołano Nadzwyczajny Zjazd Oddziału PTTK w Chełmie, który funkcję Prezesa powierzył Kol. Albiniowi Kuczyńskiemu.
 - W dniach 24-26 maja w ramach obchodów 75-lecia Oddziału PTK-PTTK w Chełmie zorganizowano "I Spływ Kajakowy rzeką Wieprz" - udział wzięło 25 osób.
 - W ramach obchodów Świątecznego Dnia Turystyki zorganizowano "XXV Jubileuszowy Rajd Jesienny" po Ziemi chełmskiej.
 - Dnia 29 września z okazji 75-lecia krajoznawstwa chełmskiego odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej na budynku przy pl. Konstytucji 5, w którym mieszkał dr Edward Łuczkowski - założyciel Oddziału PTK w Chełmie. Fundatorem tablicy był Zarząd Wojewódzki PTTK w Chełmie. W uroczystości udział wzięli uczestnicy "XXV Rajdu Jesiennego".
 - W dniach 6-7 grudnia odbyły się uroczyste obchody "75-lecia Oddziału PTK-PTTK" w Chełmie. Zasłużeni działacze otrzymali nagrody i dyplomy okolicznościowe. W salach Muzeum Okręgowego w Chełmie urządzona została przez członków Klubu Turystyki Kwalifikowanej "DZIEWIĄTKA" okolicznościowa wystawa, poświęcona dorobkowi i osiągnięciom w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa chełmskiego Oddziału PTTK im. Kazimierza Wanczykowskiego.

Chełm, listopad 1985 r.

Opracowanie tekstu

/-/ Konstanty PRZCŁOGG

PIERWSZA WYCIECZKA
KRAJOZNAWCZA ODZIAŁU PTK W CHERNIE - 19.06.1910 r.

W dniu 19 czerwca urządził Oddział chełmski PTK inauguracyjną wycieczkę do pięknych ruin w Krupen.

"Drogę odbyto bardzo posylnie, zatrzymując się w Rejowcu u ks. Zakrzewskiego, członka Towarzystwa, gwoli obejrzenia ładnego gotyckiego kościółka /w wiaślafsko - bałtyckim stylu/, postawionego niedawno dzięki ofiarności p. Budnych, właścicieli Rejowca. I stamtąd boczną drogą udano się do bora krupskiego, gdzie na najwyższym wzgórku, tuż pod borem stoi tak zwana kaplica arianńska. Budynek to bardzo oryginalny i dość duży, w formie obelisku na czworokątnym cokole. Wewnątrz cokołu dość duża izba, ze ścianami spadłymi z tynku i zwałonem sklepieniem. Nadbudowa w formie prawidłowej przysy, pusta wewnątrz, co jest widoczne przez otwór, wyrobiony zrębem czasu. Ze wzgórza tego rością się wspaniałe widoki na okolicę, w której leży kilka wsi i ruiny zamku w Krupen i na wieś kościelna w Krasnymstawie, o jakieś 8 wiorst stąd odległe."

Kaplica grobowa zwana "Arianką" w Krynicy k/Rejowca.
Rys. Adam Puławski

• W samem Krupen wielki szaro-czerwony czworobok murów, o wyraźnym charakterze odrodzenia.

Budowla wzniesiona przez Samuela Zborowskiego, znajduje się nie na górze, ale w nizinie - zamek zatem był obronny, tylko znajomością sztuki wojennej, odpowiednim zastosowaniem fos, murów obronnych; z drugiej strony połączenie z twierdzą wspaniałej rezydencji magnackiej, mówi korzystnie nie tylko o wykształceniu wojennym, lecz i o wyrobieniu estetycznym, ówczesnym. Dziś w stronie pałacowej sterczą gołe mury, zewnątrz ozdobione skromną a nader gustowną ornamentyką, przyczem godzien jest zanotowania piękny pomysł: zastąpienia wieżyczek strzelniczych, blankami w formie palm o czystych, szlachetnych liniach^o.

/Z notatnika dra Łuczakowskiego/.....

- sporządził w Rosku 9/11/1907.

Ruiny zamku w Krupen /XVI w./
Rys. Adam Pużewski

Objaśnienia

do szkicu tras wycieczkowych chełmskiego Oddziału FTK
w latach 1910 - 1913.

1. - 19.06.1910 r. - 16 uczestników: Rejce... -Krynica-Krupa,
2. - 29.04.1911 r. - 26 uczestników: G.Kościuszki
3. - 1911 r. - 6 uczestników: wycieczka Koleją Nadwiślańską do Puław, Razimierz i Nałęczowa,
4. - 1911 r. - 16 uczestników: wyprawa 2-dniowa nad Jez. Świtad Wołyński - penetracja Wyspy Jagielly, poszukiwania archeologiczne na Chełmach Tatarskich pod kierunkiem Jerzego Kicińskiego,
5. - 1911 r. - 26 uczestników: wyprawa nad Jezioro Bazylikańskie - przewodnictwo Edwarda Łuczковского,
6. - 1911 r. - Podziemia Kredowa w Chełmie,
7. - 1911 r. - Podziemia Kredowa w Chełmie,
8. - 1912 r. - 7 uczestników: wycieczka w kamieniołomu w Spasie /obecnie Podgórze/ pod kierownictwem Razimierz Załuskiej,
9. - 1913 r. - Jez. Bazylikańskie - przew. dr Edward Łuczkowski,
10. - 1913 r. - Las Borek - przewodnik-Marian Wolff,
11. - 1913 r. - wyprawa do Biełżyna pod kierunkiem dra Edwarda Łuczковского,
12. - 1913 r. - wycieczka nad Jezioro Wytyckie - przewodnictwo Romualda Wyszczkowskiego,
13. - 1913 r. - wyprawa do Stolpia pod przewodnictwem dra Edwarda Łuczковского.
- ogółem w wycieczkach w 1913 r. udział wzięło 49 osób.

Ponadto w 1913 r. przyjechano w Chełmie jedną wycieczkę z Lublina /15 osób/ - przewodnik dr Edward Łuczkowski.

- Wykonanie mapy wycieczek - Jan Zaprawa

- Tekst objaśnienia - Jan Paszkiewicz

.....
CZŁONKOWIE - ZARZĄDZIELE POK W CHELANIE
.....

.....
Skład Zarządu Oddziału PTK.
.....

1. Prezes - Dr Edward Łuczowski
2. Skarbnik - Marjan Wolff
3. Sekretarz - Aleksander Wichański
4. Członek - Anna Fudakowska
5. " - Józef Papużyński
6. " - Romuald Wysocki
7. Przew. Sekcji bibliotecznej -
- Dr-wa Bronisława Łuczowska

.....
Skład Komisji Rewizyjnej.
.....

1. Przewodniczący - Julian Kuch
2. Członek - Bolesław Piotrowski
3. Członek - Kazimierz Kiszewski

.....
Członkowie Oddziału PTK.
.....

Adamski ks. Wacław	Kobusiewicz Kazimierz
Boguszewski Bronisław	Konowicz Edmund
Bieloni Stanisław	Koźłowski Stanisław
Białkowski Stanisław /Wygoda/	Kanicki Henryk /Kozłowski/
Berrard ks. Jan /Białystok/	Kawczyński Czesław /Białystok/
Brancziller Ludwik	Łuczowska Bronisława
Cichoński Władysław	Łuczowski dr Edward
Ciemlewski Adam /Horodyszczce/	Lipiński Andrzej
Czuchowski Tadeusz /Lukówka/	Michałski Aleksander
Cott Wacław /Rogowice/	Miszewski Karol /Arg
Diehl Stanisław	de Michalis Andrzej
Fudakowska Anna /Uher/	Marcinkowski Stanisław /Starostwo/
Fuśkiewicz Bronisław /Uher/	Mostowski Antoni /Białystok/
Grymala Władysław	Wojcie Marjan
Gładyszewski Antoni /Pokrówka/	Niklewicz Józef /w. Uruska/
Hartman ks. Wincenty	Cięcki Ludwik /Arglin/
Hilgier Aleksander	Piotrowski Bolesław
Jensz Izabela	Piotrowska Maria
Kus. Antoni	Papużyński Józef
Łuczowska Bronisława	Rzewuski Wacław /Kazian/

Ratajewicz Edward	Tor Paweł
Bwiderski Antoni	Ulanicki Roman /Pobocowice/
Bwiderski Kazimierz	Ulanicka Kazimiera
Bocnowski dr Miecz. /Rajowiec/	Uniński Edmund
Sieniewicz Maria	Wycudzkowski Romuald
Szreniawski Stefan	Wolff Marjan
Szczyńska Wierzyżawa	Wysocki Jerzy
Sonne ks. Stanisław	Zajdler Władysław
Trzciska Elżbieta	Zasławska Stanisława
Tittenbrun Stanisław	Ziśkowski Henryk
Zakrzewski ks. Bronisław /Rajowiec/.	

CIŁONKOWIE - WSKRZESICIELE ODDZIAŁU PTK W CHELMIE

31 maja 1929 r.

Ambroziewicz Wiktor	dr Łuczkowski Edward
Ambroziewicz Stanisław	Maksrewicz Aleksander
Bagiński Bronisław /starosta/	Clpiński Witold
Baruś Marian	Feryna Aleksander
dr Fitmel	Sauter Aleksander
Frąckiewicz Feliks	Schoen Adolf
Głowacki Wiesław	Strąkowski Kazimierz
Haddowa Maria	Uniński Zygmunt
Hejmanówna Zofia	Wadowski Witold
Janczykowski Kazimierz	Wasilewski Jan
Jamborski Marian	Zinner
ks. Kosior Wacław	Zygmunt Władysław
Kozerski Tadeusz	Zajdlerowa Helena
Krupczak Leonard	

CIŁONKOWIE - CIŁONKOWIE ODDZIAŁU PTK - 04.12.1948 r.

Marcelina Szychowa - delegatka z ramienia PTK	
Jan Łukaszczyński - delegat Państwowej Rady Ochrony Przyrody	
mgr Waleria Duchowa	mgr Janusz i Jadwiga Papużyński
Franciszek Duch	dyr. Marian Lipski
Eugeniusz Czarnobajew	Włodzisław Piefkowski
Maria Hilgierowa	mgr Stanisław Makiełko
Antonina Jaworska	Kazimierz Trzeciak
Krystyna Janczykowska	Jan Sowiński
Kazimierz Janczykowski	Jan Wasilewski
Irena Krąpiec	Franciszka Wojciechowska
Zofia Książek	Zerem Wędołowski

STAN ORGANIZACYJNY ODDZIAŁU PTTK W CHEŁMIE W 1970 r.

KOŁA PTTK:

Koło Nr 1 przy PNP w Chełmie	- 6 członków
Koło Nr 2 przy Przemysłowej Szkole PMS	- 19 członków
Koło Nr 3 przy Państwowym Domu Dziecka	- 32 członków
Koło Nr 4 Przewodników Terenowych przy ZO PTTK	- 15 członków
Koło Nr 5 przy Technikum Budowlanym	- 27 członków
Koło Nr 6 przy ZSM w Siemnicy Różanej	- 19 członków
Koło Nr 7 przy Związku Nauczycielstwa Polskiego	- 31 członków
Koło Nr 8 Organizatorów Turystyki przy ZO PTTK	- 12 członków
Koło Terenowe przy Oddziale PTTK w Chełmie	- 85 członków

ZBIORNI CZŁONKOWIE PTTK:

ZNP - Koło Nr 1 przy Technikum Ekonomicznym w Chełmie
ZNP - Koło Nr 2 przy Zasadniczej Szkole Budowlanej w Chełmie
SKNT - Koło Nr 3 przy Technikum Budowlanym w Chełmie
SKNT - Koło Nr 4 przy Szkole Podstawowej w Bukowie Wielkiej
SKNT - Koło Nr 5 przy Szkole Podstawowej Nr 7 w Chełmie
SKNT - Koło Nr 6 przy Szkole Podstawowej Cwiczeń w Chełmie
SKNT - Koło Nr 7 przy Technikum Mechanicznym w Chełmie
SKNT - Koło Nr 8 przy Szkole Podstawowej Nr 5 w Chełmie
SKNT - Koło Nr 9 przy Szkole Podstawowej w Cieszowie
SKNT - Koło Nr 10 przy Szkole Podstawowej Nr 6 w Chełmie
SKNT - Koło Nr 11 przy Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 1 w Chełmie
SKNT - Koło Nr 12 przy Szkole Podstawowej w Rudzie Łubie
SKNT - Koło Nr 13 przy Liceum Ogólnokształcącym w Stedlińcu
SKNT - Koło Nr 14 przy Szkole Podstawowej w Garbnie
SKNT - Koło Nr 15 przy II Liceum Ogólnokształcącym w Chełmie
SKNT - Koło Nr 16 przy I Liceum Ogólnokształcącym w Chełmie
ZNP - Koło Nr 17 przy Zasadniczej Szkole Zawodowej Nr 1 w Chełmie.

W Y K A Z

aktywnych Kół i Klubów chełmskiego Oddziału PTTK
im. Kazimierza Janczykowskiego.

-
1. SKKT PTTK Nr 4 przy Zespole Szkół Budowlanych w Chełmie
 2. SKKT PTTK Nr 6 "Trybiki" przy Internacie ZSMechan. w Chełmie
 3. SKKT PTTK Nr 16 przy ZSZ Kombinatu Cementowego w Chełmie
 4. SKKT PTTK Nr 20 "Kornik" przy I LO w Chełmie
 5. SKKT PTTK Nr 22 przy ZSZ Nr 4 w Chełmie
 6. SKKT PTTK Nr 23 przy ZSM-E w Chełmie
 7. SKKT PTTK Nr 27 przy Zespole Szkół Rolniczych w Okazowie
 8. SKKT PTTK Nr 30 przy ZSZ APChIŁ w Chełmie
 9. SKKT PTTK Nr 43 przy Szkole Podstawowej Nr 3 w Chełmie
 10. SKKT PTTK Nr 44 przy Szkole Podstawowej Nr 4 w Chełmie
 11. SKKT PTTK Nr 45 przy Szkole Podstawowej Nr 5 w Chełmie
 12. SKKT PTTK Nr 49 przy Szkole Podstawowej Nr 9 w Chełmie
 13. SKKT PTTK Nr 50 "Pogórze" przy SP Nr 10 w Chełmie
 14. SKKT PTTK Nr 54 przy Szkole Podstawowej w Rejowcu Fabrycznym
 15. SKKT PTTK Nr 55 przy Szkole Podstawowej w Kamieniu
 16. SKKT PTTK Nr 56 przy 137 DH Szk.Podst. w Strupinie Dużym
 17. SKKT PTTK Nr 57 przy Szkole Podstawowej w Sawinie
 18. SKKT PTTK Nr 59 przy Zakładzie Wychowawczym w Chełmie
 19. SKKT PTTK Nr 19 przy Państwowym Domu Dziecka Nr 1 w Chełmie
 20. SKKT PTTK Nr 61 przy Szkole Podstawowej w Lisznie

 21. Koło Nr 5 przy WUSW w Chełmie - "Motramp"
 22. Koło Nr 8 przy WUT w Chełmie - "Teletramp"
 23. Koło Nr 13 Przewodników Terenowych PTTK w Chełmie
 24. Koło Nr 62 przy Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w Chełmie
 25. Koło Nr 10 - KIRaj "Rumpel" przy Cukrowni w Rejowcu Osadzie

 26. Klub Turystyki Kwalifikowanej "Dziwątka" przy ZO PTTK Chełm
 27. Klub Piosenki Turystycznej "Bard" przy ZO PTTK w Chełmie
 28. Klub Górski "Watra" przy ZO PTTK w Chełmie
 29. Klub Turystyki Kajakowej "Delfin" przy ZO PTTK w Chełmie
 30. Turystyczny Klub Kolarski "Konus" przy ZO PTTK w Chełmie
 31. Młodzieżowy Klub Turystyki Pieszej "Azymuty" przy GKSM Nr 14 w Chełmie.
-

SKŁADY OSOBNE WŁAŚCI ODZIAŁU PTK W CIEBENIE.

1910 - od 28 kwietnia.

- Zarząd Oddziału: -

Prezes - dr Edward Luczkowski
Sekretarz - Aleksander Michalski
Skarbnik - Marjan Wolff
Członkowie - Anna Fuczkowska, Józef Papużyński,
Bronisława Łuczkowska /przew.sekcji bibl./
- Komisja Rewizyjna:

Juljan Kusz, Bolesław Piotrowski, Kazimierz Miszewski

1911 - dokonano zmian w składzie Zarządu:

Bibliotekarz - Maciej Jęzak
Kierownik sekcji bibliotecznej - Antoni Kusz
Przewodniczący sekcji wycieczkowej - Władysław Grzybnaś
Przewodniczący sekcji muzealnej - Jan Kiciński

1912 - Zarząd Oddziału: -

Prezes - dr Edward Luczkowski
V-ce prezes - Antoni Kusz
Sekretarz - Aleksander Michalski
Skarbnik - Marjan Wolff
Bibliotekarz - Maciej Jęzak
Członkowie - Józef Papużyński, Romuald Wyciszkowski
- Komisja Rewizyjna:

Juljan Kusz, Kazimierz Miszewski, Bronisław Piotrowski.

1913 - Zarząd Oddziału: -

Prezes - dr Edward Luczkowski
V-ce prezes - Józef Papużyński
Sekretarz - Julian Kusz
Skarbnik - Marjan Wolff
Gospodarz lokalu - Antoni Kusz
Kustosz - Piotr Papużyński
Członek - Romuald Wyciszkowski

- Komisja Rewizyjna: -

Felicjan Lechnicki, Aleks. Kochański, Bolesław Piotrowski.

1918 - od 27 czerwca - Zarząd Oddziału

Prezes - dr Edward Luczkowski
V-ce prezes - Józef Papużyński
Skarbnik - ks. Wincenty Pawelec
Sekretarz - Marian Wolff
Gospodarz lokalu - Wiktor Siępieta
Członek - Bolesław Breci

1929 - od 31 maja - Zarząd Oddziału

Prezes - dr Edward Luczkowski
V-ce prezes - Wiktor Ambroziewicz
V-ce prezes - Leonard Krupczak
Sekretarz - Marian Jamborski
Skarbnik - Aleksander Perzyna
Członkowie - Helena Zajdlerowa, Kazimierz Strąkowski.

- Komisja Rewizyjna

Feliks Frąckiewicz, Aleksander Makarewicz, Adolf Schoen.

1948⁶ - od 4 grudnia - Zarząd Tymczasowy

Prezes - Kazimierz Paweł Janczykowski
Sekretarz - mgr Janusz Papużyński
Skarbnik - Jan Wasilewski

SKŁADY OSOBOWE WŁADZ CEDZIALU PTK W CHELMIE.

1953 - od 25 maja - Zarząd Oddziału

Prezes - Kazimierz Janczykowski
Sekretarz - Maria Kluziak
Skarbnik - Jadwiga Mitankowska

- Komisja Rewizyjna

Eugeniusz Chmielewski, Władysław Wolwicz.

1954 - w składzie Zarządu jedna zmiana:

Skarbnik - Stanisław Skibiński.

1956 - w składzie Zarządu jedna zmiana:

Skarbnik - Wincenty Turbakiewicz /od 12.06.56/

1957 - od 6 czerwca - Zarząd Oddziału.

Prezes - Kazimierz Janczykowski
V-ce prezes - Czesław Bciubak
V-ce prezes - Romuald Tomczyk
Sekretarz - Zofia Cesałek
Skarbnik - Wincenty Turbakiwicz
Członkowie - Czesław Jakubiec, Franciszek Kurek, Lucjan
Ładoucki, Anna Makowska, Czesław Marcinkiewicz, Kosal
Władysław, Stanisław Skibiński, Teresa Szalowska.

1959 - od 10 maja:

W składzie Zarządu zostały dwie zmiany:
Sekretarz - Zbigniew Kukier
Skarbnik - Jadwiga Hankiewicz

1960 - od 12 grudnia - Zarząd Oddziału.

Prezes - Zbigniew Kukier
V-ce prezes - Czesław Bciubak
V-ce prezes - Romuald Tomczyk
Sekretarz - Zbigniew Markiewicz
Skarbnik - Jadwiga Hankiewicz
Członkowie - Czesław Jakubiec, Lucjan Ładoucki, Makowska
Anna, Czesław Marcinkiewicz, Stanisław Skibiński,
Teresa Szalowska.

- Komisja Rewizyjna. -

Przewodniczący - Wincenty Turbakiwicz
Członkowie - Franciszek Kurek, Władysław Kosal.

1961 - od 25 listopada - Zarząd Oddziału.

Prezes - Herman Świcki
V-ce prezes - Zbigniew Rajewski
V-ce prezes - Wojciech Jpart
Sekretarz - Zbigniew Markiewicz
- Jadwiga Brodecka /od 15.06.64/
Skarbnik - Jadwiga Hankiewicz
Członkowie - Czesław Bciubak, Mieczysław Wyrstowski, Jan
Matoruk, Romuald Tomczyk, Feliks Trawiński, Wiesław
Filipowski /od 25.09.62/, Krzysztof Prost /od 12.3.63/,
Kazimierz Janczykowski /członek honorowy/.

- Komisja Rewizyjna -

Przewodniczący - Wincenty Turbakiewicz
Członkowie - Zbigniew Babiczuk, Władysław Nośal
Sekretarz Urzędujący - Halina Olech /1962-63/
- Jan Gozdecki /1963-64/
Obsługa BORT - Władysław Gacki /od 01.05 do 15.09.64/

1964 - od 15 grudnia - Zarząd Oddziału -

Prezes - Herman Sawicki
V-ce prezes - Janusz Papużyński
V-ce prezes - Stanisław Stecko
Sekretarz - Zbigniew Rajewski
Skarbnik - Witold Nadworski
Członkowie - Jan Grzela, Barbara Król, Irena Bukowska,
Maciej Sobolewski, Teresa Krawczyk.

- Komisja Rewizyjna -

Przewodniczący - Jerzy Leszko
Członkowie - Teresa Granatowicz, Zbigniew Radziszewski.

- Sad Koleżeński -

Alina Stecko, Włodzimierz Janiewicz, Tadeusz Grzyb.

1967 - od 26 lutego - Zarząd Oddziału -

Prezes - Zbigniew Rajewski
V-ce prezes - Stanisław Stecko
V-ce prezes - Franciszek Pośpiech
Sekretarz - Zbigniew Nieoczyn
Skarbnik - Zenon Cisło
Członkowie - Jan Grzela, Janusz Papużyński, Barbara Król,
Antoni Szczypek, Teresa Krawczyk, Władysław Kroczo.

- Komisja Rewizyjna -

Przewodniczący - Herman Sawicki
Członkowie - Władysław Surowiecki, Jerzy Krawczyk.

1970 - od 15 lutego - Zarząd Oddziału -

Prezes - Zbigniew Rajewski
V-ce prezes - Stanisław Stecko
V-ce prezes - Zbigniew Nieoczyn
Sekretarz - Elżbieta Rybińska
Skarbnik - Roman Kudła

- 37 -

Członkowie - Władysław Mroczko, Jan Grzela, Edward Szalań,
Stanisław Skibiński, Franciszek Kurek, Franciszek
Zieliński, Jan Natczuk, Jerzy Krawczyk.

- Komisja Rewizyjna -

Przewodniczący - Franciszek Pośpiech
Członkowie - Zenon Cisło, Antoni Radziejczak.

1972 - od 27 lutego - Zarząd Oddziału -

Prezes - Roman Kudła
W-ce prezes - Zenon Cisło
W-ce prezes - Włodzimierz Natyziak
Sekretarz - Barbara Marcinkiewicz
Skarbnik - Marianna Leś
Członkowie - Stanisław Stecho, Zbigniew Nisoczyn, Jan Grzela,
Edward Szalań, Stanisław Skibiński, Julian Adamczewski.

- Komisja Rewizyjna -

Przewodniczący - Ełżbiet Kiliniński
Członkowie - Anna Mankarz, Edyżisław Broka.

1974 - od 17 lutego - Zarząd Oddziału -

Prezes - Krzysztof Koziołyński
W-ce prezes - Albin Kuczyński
W-ce prezes - Jeremiasz Przychodźki
Sekretarz - Emil Kraj
Skarbnik - Marianna Leś
Członkowie - Julian Adamczewski, Roman Kudła, Marianna Leś,
Konstanty Prologo, Stanisław Skibiński, Józef Tworek.

- Komisja Rewizyjna -

Przewodniczący - Lilianna Chudoba
Członkowie - Tadeusz Drona, Wiesława Kraj, Edward Lupa.

1976 - od 12 grudnia - Zarząd Oddziału -

Prezes - Jeremiasz Przychodźki
W-ce prezes - Emil Kraj
W-ce prezes - Wiesław Stelmachczyk
Sekretarz urzędujący - Józef Tworek
Skarbnik - Julian Adamczewski
Członkowie - Anna Gadnicka, Ełżbiet Kiliniński, Albin Kuczyński,
Marianna Leś, Konstanty Prologo, Tadeusz Drona,
Krzysztof Szpak, Bogdan Szyzkowski.

- Komisja Rewizyjna -

Przewodniczący - Wiesława Kraj
Członkowie - Krystyna Kosowska, Wiesława Solaka.

1979 - od 20 grudnia - Zarząd Oddziału -

Prezes - Wiesław Stelmaszczyk
V-ce prezes - Emil Kraj
V-ce prezes - Konstanty Protogo
Sekretarz - Bogdan Szyszkowski
Skarbnik - Tadeusz Sławiński
Członkowie - Julian Adamczewski, Barbara Adamek, Ełatej
Kiliński, Albin Kuczyński, Marianna Łoś, Krystyna
Szpak, Józef Tworek, Anna Wurozewicz-Gadzińska.

1981 - od 11 stycznia - Zarząd Oddziału -

Prezes - Tadeusz Sławiński
V-ce prezes - Wiesław Stelmaszczyk
Skarbnik - Krystyna Gołąbiewska
Sekretarz - Julian Adamczewski
Członkowie Prezydium - Bogdan Leszczyński, Jeremiasz
Przychodźki, Bogdan Szyszkowski
Członkowie Plenum - Krzysztof Brach, Zenon Brzostek,
Mirosław Dederko, Wiesław Kowalczyk,
Albin Kuczyński, Tadeusz Nowak, Mirosław
Sewicki, Krystyna Szpak, Jan Paszkiewicz,
/od 28.09.1981 r. - w miejsce Wiesława
Kowalczyka - służba wojskowa/.

- Komisja Rewizyjna -

Prezes - Czesław Mazurek
Sekretarz - Elżbieta Kubiak
Członkowie - Alieja Ciasak, Grażyna Kaczyk, Grażyna Sikora.

1981 - od 14 października - Zarząd Oddziału -

Prezes - Wiesław Stelmaszczyk
V-ce prezes - Albin Kuczyński
- pozostały skład Zarządu - bez zmian.

- Komisja Rewizyjna -

Prezes - Elżbieta Kubiak - /od 02.09.1984 r./
Członkowie - Beata Legieć, Zofia Wójciuk.

1985 - od 20 stycznia - Zarząd Oddziału -

Prezes - Albin Kuczyński
V-ce prezes - Bogdan Szyszkowski
Skarbnik - Krystyna Gołębiowska
Sekretarz - Julian Adamczewski
Członkowie Prezydium - Gardziński Zygmunt, Jeremiusz
Przychodski, Zofia Wójciuk
Członkowie Plenum - Brach Krzysztof, Dąbrowski Artur,
Laskowski Roman, Leszczyński Bogdan, Sawicki Mirosław,
Sztompka Andrzej, Paszkiewicz Jan

- Komisja Rewizyjna -

Prezes - Zofia Śniech
V-ce prezes - Jerzy Florek
Sekretarz - Dorota Leszczyńska
Członkowie - Tadeusz Suski, Andrzej Tabett.

1985 - od 21 lutego - Tymczasowy Zarząd Oddziału PTK -

Prezes - Andrzej Ruciński, V-ce prezes - Albin Kuczyński
Skarbnik - Krystyna Gołębiowska, Sekretarz-Gerard Łapiński
Członkowie - Krystyna Szpak-Lipińska, Mirosław Doderko,
Kasper Dubicki, Władysław Jedczak, Czesław Nazurek,
Ryszard Mendel, Andrzej Tabett,

1985 - od 17 marca - Zarząd Oddziału -

Prezes - Albin Kuczyński
V-ce prezes - Bogdan Szyszkowski
Skarbnik - Zofia Wójciuk
Członkowie Prezydium - Krzysztof Brach, Zygmunt Gardziński,
Jan Paszkiewicz, Sztompka Andrzej, Tabett Andrzej,
Członkowie Plenum - Jan Andrzej Chmielewski, Jerzy Florek,
Mirosław Janowski, Jerzy Kobelski, Roman Laskowski,
Janusz Lebnicki, Bogdan Leszczyński, Gerard Łapiński.

- Komisja Rewizyjna -

Prezes - Elżbieta Kubiak
V-ce prezes - Artur Dąbrowski
Sekretarz - Dorota Leszczyńska
Członkowie - Elżbieta Banachiewicz, Jacek Rojek,
Zofia Śniech.

KOMISJE STATUTOWE, KLUBY NA PRANACH KOMISJI I REFERATY.

I. KOMISJA KRAJOZNAWCZA.

1. Przewodniczący - Zygmunt Gardziński
2. V-ce przewodniczący - Ryszard Rutkowski
3. V-ce przewodniczący - Gerard Lapiński
4. Sekretarz - Maria Gołębiowska-Rutkowska
5. Członek - Grzegorz Gardziński /inwentaryzacja krajoznawcza/
6. Członek - Jan Paszkiewicz /historia i tradycja/
7. Członek - Tadeusz Sławiński /opieka nad zabytkami/
8. Członek - Tadeusz Suski /ochrona przyrody/
9. Członek - Krzysztof Brach /fotografia krajoznawcza/
10. Członek - Sławomir Korpysz /kolekcjonerstwo krajoznawcze/
11. Członek - Andrzej Tabatt /piosenka turystyczna, współpraca z KPT "Bard"/.

II. REFERAT WERYFIKACYJNY.

1. Przewodniczący - Tadeusz Suski
2. Członek - Julian Adamszewski
3. Członek - Zygmunt Gardziński
4. Członek - Jan Paszkiewicz

III. KOMISJA TURYSTYKI PIESZEJ.

1. Przewodniczący - Jan Paszkiewicz
2. V-ce przewodniczący - Sławomir Korpysz
3. V-ce przewodniczący - Mirosław Sawicki
4. Sekretarz - Regina Ostaszewicz
5. Członek - Zygmunt Gardziński
6. Członek - Maria Gołębiowska-Rutkowska
7. Członek - Ryszard Rutkowski
8. Członek - Krystyna Szpak-Lipińska
9. Członek - Andrzej Tabatt

IV. TERENOWY REFERAT WERYFIKACYJNY OGP.

1. Przewodniczący - Julian Adamszewski
 2. Członek - Jan Paszkiewicz
 3. Członek - Józef Tworek
- weryfikuje: OGP w stopniu popularnym, brązowym, małym srebrnym i "Siedziemilowe buty".

V. KOMISJA MŁODZIEŻOWA.

-
1. Przewodniczący	- Krzysztof Brach
2. V-ce przewodniczący	- Albin Kuczyński
3. Sekretarz	- Magdalena Kolińska
4. Członek	- Elżbieta Banachiewicz
5. Członek	- Bogusława Lenard
6. Członek	- Gerard Łapiński
7. Członek	- Halina Okoń /ZSZ Kombinatu/
8. Członek	- Jan Paszkiewicz
9. Członek	- Zofia Wójcik

VI. KOŁO PRZEWODNIKÓW TERENOWYCH.

-
1. Prezes	- Józef Tworek
2. V-ce prezes	- Jan Paszkiewicz
3. Skarbnik	- Edward Iłenda
4. Sekretarz	- Dorota Leszczyńska
5. Członek	- Ryszard Mendel

VII. TURYSTYCZNY KLUB KOLARSKI "KORUS".

-
1. Prezes	- Mieczysław Waldemar Sawa
2. V-ce prezes	- Andrzej Jaroszek
3. Skarbnik	- Julian Adamczewski
4. Sekretarz	- Dorota Leszczyńska
5. Członek	- Zygmunt Worobiewicz

VIII. TERENOWY REFERAT WERYFIKACYJNY KOT.

-
1. Przewodniczący	- Bogdan Leszczyński
2. Członek	- Julian Adamczewski
3. Członek	- Dorota Leszczyńska
- weryfikuje: KOT w stopniu brązowym, srebrnym,
i złotym.

IX. KLUB TURYSTYKI KAJAKOWEJ "DELFIN".

-
1. Prezes	- Jerzy Florek
2. V-ce prezes	- Ryszard Mendel
3. Skarbnik	- Dorota Florek
4. Sekretarz	- Barbara Sztonpka
5. Członek	- Marek Kozłowski

X. KLUB GÓRSKI "WATRA"

1. Prezes - Tomasz Szczepanik
2. V-ce prezes - Jan Zaprawa
3. Skarbnik - Janina Stępień
4. Sekretarz - Halina Okoń /ZSK-E/
5. Członek - Jan Paszkiewicz
6. Członek - Ewa Rogala
7. Członek - Tadeusz Suski

XI. KLUB PIOSENKI TURYSTYCZNEJ "BARD".

1. Prezes - Jan Andrzej Chmielewski
2. V-ce prezes - Jerzy Kobelski
3. Skarbnik - Beata Legieć
4. Sekretarz - Magdalena Jewdoszuk
5. Członek - Artur Dąbrowski
6. Członek - Ewa Listosz-Kobelska
7. Członek - Jacek Rojek

- PS. Referat weryfikacyjny Komisji Krajoznawczej weryfikuje:
- Odznakę Krajoznawczą PTTK,
 - Odznakę PTTK "Turysta Przyrodnik",
 - Odznakę PTTK "Turysta - Senior",
 - Odzn. Turystyczno-Krajoznawczą "Znam Kraje Przyjaciół",
 - Turystyczną Odznakę PTTK "Szlakami Chwały Oręża Polskiego",
 - Odznakę Krajoznawczą Województwa Chełmskiego w stopniu brązowym i srebrnym.
-

WNIOSLI SWOJ WKLAD / Z REJESTRU KOMISJI ODZNACZEN /

I. KRZYŻ KAWALERSKI ORDERU ODRZUCZENIA POLSKI

Henryk Dobrowolski /x/
Bogdan Szyszkowski

II. KRZYŻ ZASŁUGI PRL

<u>Złoty</u>	<u>Srebrny</u>	<u>Brązowy</u>
Albin Kuczyński	Zenon Cierko /x/	Józef Tworek
Marianna Leś	Ryszard Mendel	
Krystyna Szpak	Jeremiasz Przychodźki	
Bogdan Szyszkowski	Teresa Szukwicz	

III. MEDAL XL PRL

Henryk Dobrowolski /x/
Albin Kuczyński
Konstanty Proźgo
Tadeusz Sławiński
Wiesław Stelmaszczyk
Krystyna Szpak - Lipińsko
Bogdan Szyszkowski

IV. MEDAL KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ

Albin Kuczyński

V. ODZNAKA JANINA KRASICKIEGO

<u>Złota</u>	<u>Brązowa</u>
Albin Kuczyński	Julian Adamski
Bogdan Szyszkowski	

VI. ODZNAKA "ZASŁUŻONY DLA WOJEWÓDZTWA CHEŁMICKIEGO"

Wiesław Stelmaszczyk
Zarząd Wojewódzki PTTK w Chełmie

VII. ODZNAKA "ZASŁUŻONY DZIAŁACZ TURYSTYKI"

Złota

Kazimierz Janczykowski /1/
Zenon Cisło /x/
Henryk Dobrowolski /x/
Konstanty Protogo
Stanisław Stecko /x/

Srebrna

Emil Kraj
Albin Kuczyński
Marianna Leś
Jan Matczuk /x/
Jerzy Prządor
Alina Stecko /x/
Teresa Szułowicz
Bogdan Szyankowski
Józef Tworek

Brązowa

Julian Adamczewski
Ryszard Wendel
Jan Paszkiewicz
Jeremiasz Przychodźki
Andrzej Ruciński /x/
Tadeusz Sławski
Wiesław Stelmaszczuk
Krystyna Szpak-Lipińska

VIII. ODZNAKA "ZASŁUŻONY W OPIECE NAD ZABYTKAMI"

Złota

Stanisław Scibliński /1/

Srebrna

Zenon Cisło /x/
Albin Kuczyński
Franciszek Kurek
Konstanty Protogo

IX. HONOROWA ODZNAKA PTTK

Złota

Kazimierz Janczykowski /1/ Roman Kudła
Julian Adamczewski Jan Matczuk /x/
Zenon Cisło /x/ Zbigniew Rajewski /1/
Henryk Dobrowolski /x/ Stanisław Stecko /x/
Teresa Szułowicz Jan Grzela
Albin Kuczyński Józef Tworek
Oddział PTTK w Chełmie - Legitymacja Nr 3451 - 17.12.1973 r.

Srebrna

Barbara Adamek	Jerzy Pracec
Regina Erle	Konstanty Prokogo
Anna Grabowiec-Kilińska	Włodzisław Pyryt /L/
Emil Kraj	Jeremiasz Przychodźki
Elżbieta Kubiak	Andrzej Ruciński /x/
Bogdan Leszczyński	Zdzisław Sroka
Marianna Leś	Alina Stecko /x/
Marianna Łoś	Wiesław Stelmachczyk
Włodzisław Matysiak /L/	Tadeusz Ślawiński
Ryszard Mondel	Krystyna Supak-Lipińska
Jan Paszkiewicz	Koło Przewodników Terenowych PTTK w Chełmie

X. ODENAKA "ZASŁUGI W PRACY PTTK W ŚWIECIE NAUCZANIA"

Złota

Zenon Cisło /x/
Albin Kuczyński
Franciszek Kurek
Ryszard Mondel
Alina Stecko
Bogdan Szyszkowski

Srebrna

Julian Adamczewski
Krzysztof Brach
Antonina Cisło
Miroslaw Dederko
Lucyna Hartman /x/
Tadeusz Kluczyk
Marianna Leś
Jan Paszkiewicz
Lilianna Sroka
Krystyna Supak-Lipińska

XI. DYPLOM 20 PTTK

Zenon Brzostek /L/	Barbara Nowosad
Zygmunt Gardziński	Regina Ostasiewicz
Krystyna Gołębiewska	Ryszard Plecha /K/
Edward Ilenda	Anna Przeniosło /L/
Zbigniew Kiryk	Kieczysław Waldemar Sawa
Sławomir Kerpysz	Miroslaw Sawicki
Wiesław Kowalczyk /W/	Ewa Skrobek
Dorota Leszczyńska	Andrzej Sztoupska
Maria Marzec	Andrzej Tabett
Tadeusz Nowak	Jan Zaprawa
SEKT PTTK Nr 6 "Trybiki"	Koło PPTK Nr 8 "Teletransp"

XII. ODZNAKA "25 LAT W PTK"

Albin Kuczyński	Jerzy Przedr
Franciszek Kurek	Jeremiasz Przychodźki
Jan Kaczkuk /x/	Stanisław Stecko /x/
Zofia Kaczkuk /x/	Mieszek Stelmieszczak

XIII. MEDAL PTK "ZA POMOC I WSPÓŁPRACĘ"

Alojzy Zieliński
Daniel Mann
Zbigniew Hołmal

XIV. DYPLOM PTK "ZA POMOC I WSPÓŁPRACĘ"

Zenon Cisło	Janusz Kozłowski
Edward Gorol - Warszawa	Ryszard Fatkowski
prof. Jerzy Jarnuszakiewicz	Leszek Semecki
RMZ LZS w Chełmie	WRZZ w Chełmie
Drukarnia "Zwierciadło" w Chełmie	
Pracownia Grawerska J.J. Jakubowscy w Poznaniu	

XV. ODZNAKA PTK "TURYSTA - SENIOR"

Jan Grzela
Marian Zahorowicz

Wyjaśnienie do wykazu wyróżnionych:

- /!/ - osoby zmarłe,
- /x/ - obecnie członkowie ZO PTK przy UW w Chełmie,
- /L/ - osoby przeniosły się do PTK Lublin,
- /K/ - osoby przeniosły się do PTK Kraków,
- /N/ - osoby przeniosły się do PTK Warszawa,
- w poz. II, VII, IX i X nie powtarzamy nazwisk, podając je wyłącznie przy najwyższych stopniach odznaczeń państwowych i resortowych,
- w pozycji XI pominięto nazwiska wymienione w poz. IX, X.

PASJĄ JCH BYŁO WĘDRONANIE I POZNANIE /ZDOBYSZY NIEWYBITYCH
STOSKI ODZNAK TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ I KRAJOZNAWCZYCH/.

I. ODZNAKA TURYSTYKI PIESZEJ

- "Za wytrwałość" - II stop. - Stanisław Stecko /x/
"Za wytrwałość" - I stop. - Jan Paszkiewicz
- Józef Tworek
"Duża złota" - Jan Paszkiewicz
"Duża srebrna" - Jolanta Paszkiewicz, Zdzisław Szkoła,
Andrzej Tabatt

II. GÓRSKA ODZNAKA TURYSTYCZNA

- "Za wytrwałość" - Tadeusz Duski
"Duża złota" - Jan Paszkiewicz, Tadeusz Siewiński
"Duża srebrna" - Janina Stępień, Kazimierz Stępień

III. KOLARSKA ODZNAKA TURYSTYCZNA

- "Duża srebrna" - Andrzej Ruciński /x/

IV. TURYSTYCZNA ODZNAKA KAJAKOWA

- "Mała złota" - Dorota Florek, Jerzy Florek
- Barbara Sztompka, Andrzej Sztompka

V. ODZNAKA KRAJOZNAWCZA PTK

- "Złota" - Jan Paszkiewicz
"Srebrna" - Konstanty Proźogo, Andrzej Ruciński /x/,
- Józef Tworek, Marek Wawrzyniak

VI. EX LIBRIS KRAJOZNAWCZY BISMOLIA

1

FLAKIETA ZBIORU KRAJOZNAWCZYCH PTK

- Jan Paszkiewicz
- Konstanty Proźogo
- Tadeusz Siewiński
- Józef Tworek

S p i s t r e ś c i :

1. Słowo wstępne	str. 3
2. Biogram dra Edwarda Łuczowskiego	str. 5
3. Biogram Kazimierza Pawła Janczykowskiego	str. 10
4. Po prostu "Wujcio" - rzecz o Janie Grzeli	str. 13
5. Kalendarium	str. 17
6. Pierwsza wycieczka Oddziału PTK	str. 25
7. Mapa wycieczek ZO PTK w latach 1910-13	str. 27
8. Objasnienia do mapy wycieczek	str. 28
9. Członkowie - założyciele PTK w Chełmie.	str. 29
10. Członkowie - wkrzesiciele	str. 30
11. Członkowie - odnowiciele.	str. 30
12. Stan organizacyjny ZO PTK w Chełmie w 1970r.	str. 31
13. Wykaz aktywnych Kół i Klubów PTK	str. 32
14. Składy osobowe władz Oddziału PTK w Chełmie	str. 33
15. Składy osobowe władz Oddziału PTK w Chełmie.	str. 34
16. Komisje statutowe, Kluby i Referaty	str. 40
17. Wnieśli swój wkład - odznaczeni	str. 43
18. Pasją ich było wędrowanie.	str. 47
19. Spis treści	str. 48

